

ZRELOST DJETETA ZA ŠKOLU

Dob između 6. i 7. godine života ne znači da je cjelokupni razvoj završen, ali je stvorena osnova za uključenje djeteta u školski program. Kao osnovne preduvjete valja spomenuti psihosocijalnu zrelost te razvoj cjelokupne motorike tijela, fiziološkog sluha i vida, pažnje i koncentracije, intelekta te govorno-jezičnih vještina primjereno dobi djeteta.

S logopedskog stajališta može se reći da su dobro razvijen govor i jezik važni predujeti za usvajanje vještine čitanja i pisanja, a to znači da neotklonjene primarne poteškoće mogu rezultirati sekundarnim poteškoćama u usvajanju čitanja i pisanja te slabijim školskim uspjehom. Istraživanja pojavnosti teškoća usvajanja čitanja i pisanja kod djece školske dobi pokazuju da svako 10-to dijete ima spomenute poteškoće, koje su djelomice rezultat neadekvatno razvijenog govora i jezika do polaska u školu, a kasnije se najčešće manifestiraju upravo u usvajanju čitanja i pisanja pa dijete zbog neotklonjenih govorno-jezičnih poteškoća ne može pratiti školsko gradivo što za posljedicu ima slabiji uspjeh u školu.

Da bi roditelji mogli prepoznati poteškoće još u predškolskoj dobi, važno je poznavati standarde govorno-jezičnog razvoja. Dijete rođenjem nema razvijene sve funkcije, ali postoji biološka, psihološka i socijalna predispozicija za razvoj viših živčanih funkcija. Sa slušnog stajališta govorimo o dobrom fiziološkom sluhu, ali i o razvijenosti slušnog uočavanja i razlikovanja glasova jer se zna da određeni glasovi prema svojoj slušnoj slici posjeduju određene sličnosti. Tako nije svejedno hoće li dijete riječ "svijet" čuti kao "cvijet". Isto tako na području vida govorimo o fiziološkom vidu, ali i o mogućnosti uočavanja i razlikovanja. Posljedično tome, dijete može zbog nesigurnosti u prepoznavanju slova zamjenjivati određena slična slova. Osim dobro razvijenog senzornog prijama vanjskih podražaja, bitna je i ispravna motorička izvedba pokreta. S govornog stajališta to se odnosi na ispravan način izgovora glasova materinskog jezika kojeg dijete mora usvojiti do polovice pete godine života.

Važno je znati da se glasovi ne usvajaju nasumce već i tu postoje određene zakonitosti, što znači da se do pete godine života mogu dozvoliti određena odstupanja tek manjeg broja glasova, dok glasovi koji dolaze prvi u razvojnoj liniji moraju biti razvijeni i mnogo ranije. Od velike važnosti je i dobro razvijena cjelokupna motorika tijela koja, općenito govoreći, polazi od grube prema finoj motorici što će djetetu, s polaskom u školu, omogućiti izvedbu finih i sofisticiranih pokreta potrebnih za usvajanje pisanja. Ovome se može pridodati i mogućnost snalaženja u prostoru i vremenu, orijentacije na tijelu, itd. Moguće poteškoće na razini potonjih sposobnosti mogu se odraziti na loše snalaženje na papiru.

Također je važan i razvoj jezika u djeteta predškolske dobi. Jezik objedinjuje više sastavnica kao što su značenje riječi, gramatika itd. tako da u predškolskoj dobi postoji osnova jezičnih sposobnosti koje će omogućiti nadgradnju.

Osim razvijenosti govora i jezika važno je ima li dijete neke druge govorne poremećaje, primjerice mucanje. U tom slučaju, roditelje je važno upozoriti da što prije potraže pomoć stručnjaka kako bi se spriječile veće posljedice koje ovaj govorni poremećaj u sebi nosi. Mucanje zasigurno nije razlog da dijete ne krene u školu, ali je važno pravovremeno uključivanje djeteta u logopedsku terapiju sa svrhom otklanjanja nastalih poteškoća i prevencijom težih simptoma koji mogu utjecati na psihosocijalni razvoj.

Kako stanoviti dio govorno-jezičnih poteškoća kod djece predškolske dobi ostaje neprepoznat, posljedice vrlo brzo mogu postati ogromne.